

Státní závěrečná zkouška: Estetika

Studijní plán: maior

Část SZZ: Estetika

Tematické okruhy:

1. POJEM KRÁSY
2. MIMÉISIS
3. KRÁSA A VZNEŠENO
4. VKUS
5. KRÁSA UMĚNÍ A KRÁSA PŘÍRODY
6. ESTETICKÝ POSTOJ
7. MEDIÁLNÍ KOMUNIKACE A PROBLEMATIKA ZNAKU
8. FILOSOFIE A JAZYK V ANTICKÉM A STŘEDOVĚKÉM MYŠLENÍ

Část SZZ: Dějiny a teorie jednotlivých druhů umění

Tematické okruhy:

1. UMĚNÍ JAKO ZNAK (SÉMIOLOGICKÉ TEORIE UMĚNÍ)
2. POETIKA A RÉTORIKA
3. DRAMATICKÉ UMĚNÍ A JEHO SLOŽKY
4. ESTETICKÝ POSTOJ A DIVADLO
5. FILMOVÁ ESTETIKA A TEORIE FILMOVÉHO ŽÁNRU
6. VRCHOLNÁ RENESANCE V ITÁLII 16. STOLETÍ
7. LITERÁRNÍ KRITIKA, JEJÍ CÍL A METODA
8. NOVÁ KRITIKA

TYTO OKRUHY VYJADŘUJÍ ZÁKLADNÍ PENSUM ZNALOSTÍ, KTERÉ BY MĚL *A ABSOLVENT*KA ESTETIKY OBSÁHNOUT. VLASTNÍ OTÁZKY K SZZ BUDOU PŘED USKUTEČNĚNÍM SZZ ZVOLENY NA ZÁKLADĚ ODEVZDANÉHO SEZNAMU LITERATURY A STUDENT*KA SI JE PŘIPRAVÍ PŘEDEM (viz Nařízení ředitele UUK k realizaci ústní části státní závěrečné zkoušky od začátku akademického roku 2022/23: <https://www.ff.jcu.cz/cz/fakulta/ustavy/ustav-ved-o-umeni-a-kulture/pro-studenty/estetika>)

NÍŽE JE UVEDENA ZÁKLADNÍ DOPORUČENÁ LITERATURA K JEDNOTLIVÝM OKRUHŮM:

Část SZZ: Estetika

1. POJEM KRÁSY

ECO, Umberto (ed.), *Dějiny krásy*. Praha, Argo 2005.

ECO, Umberto, Krása. In: týž, *Na ramenech obrů*. Praha: Argo 2018, 31–58.

SEEL, Martin, Beauty – A Brief Conceptual Journey. *Philosophical Alternatives*, (4), 2012, s. 28–36.

ZUSKA, Vlastimil: Krása a další kategorie estetiky. In: týž, *Estetika. Úvod do současnosti tradiční disciplíny*. Praha: Triton, 2001, s. 77–88.

2. MIMÉISIS

PLATÓN: *Ústava*. Praha: Svoboda, 1993, s. 436–458 (595a–608b).

SENECA, Lucius Annaeus: 84. list. In: *Výbor z listů Lucilioví*. Praha: Svoboda 1969, s. 159–162.

LESSING, Gotthold Ephraim: Láokoón. In: *Hamburská dramaturgie, Láokoón, Stati*. Praha: Odeon, 1980, s. 279–386.

KANT, Immanuel: *Kritika soudnosti*. Praha: Odeon, 1975, s. 123–127.

HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich: *Estetika*. Praha: Odeon, 1966, sv I, s. 83–85.

3. KRÁSA A VZNEŠENO

BURKE, Edmund: *O vkuse, vznešenom a krásnom: filozofické skúmanie o pôvode našich ideí vznešeného a krásneho*. Bratislava: Tatran, 1981.

HEPBURN, Ronald W.: The Concept of the Sublime: Has it any Relevance for Philosophy Today? *Dialectics and Humanism* 1–2, 1988, s. 137–155.

ZUSKA, Vlastimil: Krása a další kategorie estetiky. In: týž, *Estetika. Úvod do současnosti tradiční disciplíny*. Praha: Triton, 2001, s. 77–88.

4. VKUS

DADEJÍK, Ondřej: David Hume a problém vzniku moderní estetiky. *Aluze* 2, 2002, s. 73–81.

HUME, David: O normě vkusu. *Aluze* 2, 2002, s. 82–91.

KORSMEYER: Carolyn, Taste: Modern and Recent History. In: *Encyclopedia of Aesthetics*. Oxford: Oxford University Press, 1998.

TOWNSEND, Dabney: Taste: Early History. In: *Encyclopedia of Aesthetics*. Oxford: Oxford University Press, 1998.

5. KRÁSA UMĚNÍ A KRÁSA PŘÍRODY

CARLSON, Allen, Oceňování a přírodní environment. In: Zahrádka, P. (ed.), *Estetika na přelomu milénia. Vybrané problémy současné estetiky*. Brno: Barrister & Principal 2010, s. 379–389.

DADEJÍK, O., Environmentální estetika. In: Zahrádka, P. (ed.), *Estetika na přelomu milénia. Vybrané problémy současné estetiky*. Brno: Barrister & Principal 2010, s. 373–383.

HEPBURN, Ronald W., Contemporary Aesthetics and the Neglect of Natural Beauty. In: týž, *Wonder and other Essays in Aesthetics and Neighbouring Fields*. Edinburgh University Press 1984, s. 9–35.

6. ESTETICKÝ POSTOJ

BULLOUGH, Edward: ‚Psychická distance‘ jako faktor v umění a estetický princip. *Estetika* 32 (1), 1995, s. 10–30.

MUKAŘOVSKÝ, Jan: Význam estetiky. In: týž: *Studie I*. Brno: Host, 2000, s. 64–84.

ZUSKA, Vlastimil: Estetický prožitek. In: týž, *Estetika. Úvod do současnosti tradiční disciplíny*. Praha: Triton, 2001, s. 36–76.

7. MEDIÁLNÍ KOMUNIKACE A PROBLEMATIKA ZNAKU

BURTON, G.B., JIRÁK, J.: *Úvod do studia médií*. Barrister and Principal, Praha 2001 (s. 51–61).

GVOŽDIAK, Vít. *Základy sémiotiky 1*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. s. 35–78.

HALL, Stuart. Encoding/decoding. [s.l.]: [s.n.], 1980. S. 128–138. In: HALL, Stuart, HOBSON, Dorothy, LOWE, Andrew and TILLIS, Paul: *Culture, Media, Language*. London: Hutchinson, 1980, s. 128–38.

SAUSSURE, Ferdinand: *Kurs obecné lingvistiky*. Odeon 1989 (s. 95–103, 139–147, 119–156).

8. FILOSOFIE A JAZYK V ANTICKÉM A STŘEDOVĚKÉM MYŠLENÍ

SOUSEDÍK, Stanislav: Jan Duns Scotus hlavní rysy jeho metafyziky. In: *Křesťanství a filosofie: postavy latinské tradice – Augustinus, Boëthius, Jan Eriugena, Anselm z Canterbury, Tomáš Akvinský, Jan Duns Scotus: [Sborník přednášek]*. Praha: Česká křesťanská akademie, 1994, s. 139–145.

Část SZZ: Dějiny a teorie jednotlivých druhů umění

1. UMĚNÍ JAKO ZNAK (SÉMIOLOGICKÉ TEORIE UMĚNÍ)

DE SAUSSURE, Ferdinand: *Kurz obecné lingvistiky*. Praha: Academia, 1996, s. 44–53 a 95–99.

MUKAŘOVSKÝ, Jan: Místo estetické funkce mezi ostatními. In: týž, *Studie I*. Brno: Host, 2001, s. 169–184.

MUKAŘOVSKÝ, Jan: Umění. In: týž, *Studie I*. Brno: Host, 2001, s. 185–207.

MUKAŘOVSKÝ, Jan: Umění jako sémiologický fakt. In: týž, *Studie I*. Brno: Host, 2001, s. 208–214.

GOODMAN, Nelson: Kdy je umění? In: Kulka, T. a Ciporanov, D. (eds.), *Co je umění?* Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010, s. 255–267.

GOODMAN, Nelson: Jak budovy znamenají. In: týž, *Nové pojetí filozofie a dalších umění a věd*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2017, s. 57–73.

GOMBRICH, Ernst H.: Meditations on a Hobby Horse or the Roots of Artistic Form. In: týž, *Meditations on a Hobby Horse and Other Essays on the Theory of Art*. Oxford and New York: Phaidon Press, 1971, s. 1–11.

2. POETIKA A RÉTORIKA

ARISTOTELÉS: *Poetika*. Praha: OIKOYMENH, 2008.

HORATIUS Flaccus, Quintus: *O umění básnickém*. Praha: Academia, 2002.

CICERO, Marcus Tullius: *O řečníku*. Praha: Hendrich, 1940, s. 24–32, s. 91–102.

3. DRAMATICKÉ UMĚNÍ A JEHO SLOŽKY

HOSTINSKÝ, Otakar: Sdružení umění – souborné umělecké dílo. In: týž, *Studie a kritiky*. Praha: Československý spisovatel, 1974, s. 256–273.

ZICH, Otakar: Povaha dramatického díla, Teorie syntetická. In: týž, *Estetika dramatického umění: teoretická dramaturgie*. Praha: Panorama, 1986, s. 13–34.

MUKAŘOVSKÝ, Jan: K dnešnímu stavu teorie divadla. In: týž, *Studie I*. Brno: Host, 2007, s. 391–406.

4. ESTETICKÝ POSTOJ A DIVADLO

BULLOUGH, Edward: "Psychická distance" jako faktor v umění a estetický princip. In: *Estetika* 32 (1), 1995, s. 10–30.

ORTEGA Y GASSET, Jose: Idea divadla. *Divadelní revue* 4 (2), 1993, s. 10–16.

ZICH, Otakar: „Teorie analytická“. In: týž, *Estetika dramatického umění: teoretická dramaturgie*. Praha: Panorama, 1986, s. 35–56.

5. FILMOVÁ ESTETIKA A TEORIE FILMOVÉHO ŽÁNRU

GRANT, Barry Keith. *Film Genre: From Iconography to Ideology*. London: Wallflower, 2007, s. 4-28.

PYE, Douglas. Western (Genre and Movies). In: GRANT, Barry Keith, ed. *Film Genre Reader III*. Austin: University of Texas Press, 2003, s. 203–218.

SHRADER, Paul. Notes on Film Noir. In: GRANT, Barry Keith, ed. *Film Genre Reader III*. Austin: University of Texas Press, 2003, s. 229–242.

6. VRCHOLNÁ RENESANCE V ITÁLII 16. STOLETÍ

RAUCH, Alexander, Malířství vrcholné renesance a manýrismu v Římě a střední Itálii, in: Toman Rolf (ed.), *Umění italské renesance. Architektury, sochařství, malířství, kresba*, Praha: Slovart, 2000, s. 316–331.

RAUCH, Alexander, Renesanční malířství v Benátkách a severní Itálii, Toman Rolf (ed.), *Umění italské renesance. Architektury, sochařství, malířství, kresba*, Praha: Slovart, 2000, s. 350–415.

HOLBERTON, Paul, Palladio's Career and Clientele, in: týž, *Palladio's villas. Life in the Renaissance Countryside*, London: John Murray, 1990, s. 3–14.

HOLBERTON, Paul, Site, Sight and Height, in: týž, *Palladio's villas. Life in the Renaissance countryside*, London: John Murray, 1990, s. 111–128.

7. LITERÁRNÍ KRITIKA, JEJÍ CÍL A METODA

ECO, Umberto: „O stylu“. In: týž, *O literatuře*. Praha: Argo, 2004, s. 152–167.

ELIOT, Thomas Stearns: „Tradice a individuální talent“, „Dokonalý kritik“, „Funkce kritiky“, „Hranice kritiky“. In: *O básnictví a básnících*. Praha: Odeon, 1991, s. 9–37 a 118–133.

SAINTE-BEUVE, Charles-Augustin: „O kritické metodě“. In: týž, *Podobizny a eseje*. Praha: Odeon, 1969, s. 215–222.

8. NOVÁ KRITIKA

BEARDSLEY, Monroe C., WIMSATT William Kurtz: Intencionální klam. In: Onufer, Petr (ed.): *Před potopou: kapitoly z americké literární kritiky 1930-1970*. Praha: Revolver Revue, 2010, s. 109–125.

BROOKS, Cleanth: Literární kritika: básník, báseň, čtenář. In: Onufer, Petr (ed.): *Před potopou: kapitoly z americké literární kritiky 1930-1970*. Praha: Revolver Revue, 2010, s. 189–205.

BROOKS, Cleanth: The Heresy of Paraphrase. In: týž, *The Well Wrought Urn: Studies in the Structure of Poetry*. London: Dennis Dobson, 1968, s. 157–175.

RANSOM, John Crowe: Kritika a.s. In: Onufer, Petr (ed.): *Před potopou: kapitoly z americké literární kritiky 1930-1970*. Praha: Revolver Revue, 2010, s. 69–83.